

Závěrečná zpráva k výzkumu

Dostupná databáze obsahuje data o výplatách v České republice v letech 2000–2021 a data o cenách běžných potravin v letech 2006–2018. Tam, kde bylo třeba srovnávat vůči sobě vzájemně ceny a výplaty, jsem tak mohl vycházet pouze z dat za roky 2006–2018.

U výplat byla data dostupná po čtvrtletích, u cen jsem měl hodnoty pro každý týden. Rozděleny byly navíc i podle krajů. Data jsem vždy zprůměroval tak, abych dostal hodnotu pro celý rok a celou Českou republiku.

Odpovědi na zadané otázky, které vypisuji níže, jsem vyčetl z tabulky, kterou jsem si ze zadaných dat vytvořil, a následně z SQL dotazů. Tabulku i dotazy jsem v depozitáři uložil do složky /sql. Jako doplňkový materiál pak složka obsahuje i druhou tabulku, a to s doplňkovými makroekonomickými daty z evropských zemí za srovnatelné období.

1. Rostou v průběhu let mzdy ve všech odvětvích, nebo v některých klesají?

Dostupná jsou data za roky 2000–2021, resp. meziroční rozdíly ve výplatách za roky 2001–2021. Během těchto roků stoupaly v průměru platy setrvale ve všech odvětvích. V odvětví “Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení” jsme sledovali pokles ve dvou po sobě jdoucích letech 2010–2011, v oboru „Těžba a dobývání“ pak v letech 2013–2014. Obecně byl kritický rok 2013, kdy klesly platy v 11 z 19 odvětví.

2. Kolik je možné si koupit litrů mléka a kilogramů chleba za první a poslední srovnatelné období v dostupných datech cen a mezd?

V roce 2006 si šlo za průměrný český plat koupit 1437 litrů mléka a 1287 chlebů. V roce 2018 to bylo 1641 litrů mléka a 1342 chlebů. Z toho vyplývá, že životní úroveň průměrného Čecha za tuto dobu o něco stoupla. Zároveň je vidět, že mléko zdražilo výrazně méně než chléb.

3. Která kategorie potravin zdražuje nejpomaleji (je u ní nejnižší procentuální meziroční nárůst)?

Z dat za roky 2006–2018, resp. meziročních změn v cenách za roky 2007–2018, je zřejmé, že nejpomaleji zdražuje cukr a rajčata. Tyto položky za sledované období dokonce v průměru dokonce zlevňovaly. Naopak nejrychleji zdražovaly papriky.

4. Existuje rok, ve kterém byl meziroční nárůst cen potravin výrazně vyšší než růst mezd (větší než 10 %)?

Nejvyšší nárůst cen potravin ve sledovaném období nastal v roce 2007 (9,26 %). Nejvyšší rozdíl mezi nárůstem cen potravin a mezd byl pak v roce 2013. Tehdy se ceny zvýšily o 6,01 %, zatímco mzdy o 0,78 % klesly.

5. Má výška HDP vliv na změny ve mzdách a cenách potravin? Neboli, pokud HDP vzroste výrazněji v jednom roce, projeví se to na cenách potravin či mzdách ve stejném nebo následujícím roce výraznějším růstem?

Na základě dat lze pozorovat několik klíčových trendů mezi růstem HDP, platů a cen. V letech s rostoucím HDP (např. 2004–2008, 2014–2017) dochází zpravidla i k růstu platů,

přičemž v některých obdobích jsou platy vyšší než růst cen, což znamená reálný růst příjmů. Naopak v letech, kdy HDP klesalo (např. 2009, 2012–2013, 2020), platy rostly buď pomaleji, nebo dokonce klesaly, jak je to patrné v roce 2013, kdy platy klesly o -0,78 % a ceny vzrostly o 6,01 %, což znamenalo reálný pokles mezd. Výjimkou je rok 2015, kdy HDP vzrostlo o 11,63 miliardy, i když ceny klesaly, což podporovalo růst platů (2,84 %). V roce 2020, kdy došlo k výraznému poklesu HDP (o -14,5 miliardy), platy vzrostly jen o 2,02 %, což naznačuje výrazné zpomalení ekonomiky a nízký růst mezd. Celkově lze říci, že mezi růstem HDP a platů existuje pozitivní korelace, i když existují výjimky, kdy růst HDP není přímo spojen s vysokým růstem platů.